

ONTWERPBESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-HOLLAND

Betreft : WnbG **Ontwerp**besluit verlenging en wijziging natuurvergunning
Zaaknummer : OMG-021136/DMS441139
Aanvrager : De Zandkoepel V.O.F.
Locatie : Vaargeul Urk-Den Oever

A. Besluit

1. Onderwerp aanvraag
2. Besluit
3. Procedure
4. Zienswijze
5. Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluit

B. Voorschriften**C. Overwegingen**

1. Wettelijk kader
2. Inhoudelijke beoordeling aanvraag
3. Conclusie

D. Samenhangende besluiten**E. Kennisgeving****A. ONTWERPBESLUIT WET NATUURBESCHERMING VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-HOLLAND****A.1 Onderwerp aanvraag**

De Nederlandse Vereniging van Zandwinners, ofwel De Zandkoepel v.o.f. (hierna: Zandkoepel) verdiept de vaarweg Den Oever-Urk door middel van zandwinning. Ten behoeve van de zandwinning is op 30 juni 2009 een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nb-wetvergunning) verleend (kenmerk 2009-32571). Op 27 juni 2023 is een besluit genomen voor het verdiept opleveren van de vakken 241-279 (kenmerk 379319/DMS379319). In de vergunning uit 2009 staat dat de werkzaamheden in verband met de zandwinning zullen duren tot 2025. Inmiddels is duidelijk geworden dat de zandwinning langer zal duren tot uiterlijk 31 december 2038.

De Zandkoepel met een concessie in de vaargeul Urk-Den Oever is voornemens om wijzigingen ten opzichte van de vigerende Nb-wetvergunning toe te passen, winning van in totaal 42 miljoen m³ zand in de winvakken: 1-40 (wingebied A), 62-240 (wingebied C) en 241-310 (wingebied D). De werkzaamheden in winvakken 60-61 (wingebied C) zijn inmiddels afgerond (zie bijlage 1 voor een overzicht van de wingebieden). De wijzigingen hebben betrekking op de opleverdiepte van de winvakken 70-204 en 209-240. In de vakken 70-204 en 209-240 wordt gemiddeld 44.910 m³ per vak extra gewonnen. Omdat er in de vigerende Nb-wetvergunning (verleend op 30 juni 2009, kenmerk 2009-32571) 7.500.000 m³ niet benut wordt door de bodemomstandigheden, blijft de beoogde toename in de winvakken cumulatief binnen de totale vergunde aantallen m³ van de Nb-wetvergunning uit 2009.

Inmiddels is circa 19 miljoen m³ zand gewonnen van de in 2009 voorgenomen en vergunde 42 miljoen m³. De verwachting is nu dat de verdieping van de vaarweg Den Oever-Urk over vijftien jaar zal zijn afgerond. Zandkoepel vraagt een vergunning aan voor de zandwinning in de vaargeul Urk-Den Oever tot 31 december 2038.

De wijze van zandwinning is in het noordelijke van de winvakken (circa 70%) door middel van onderzuigen en in het zuidelijke deel (circa 30%) wordt er zand gewonnen door middel van omputten. Bij het onderzuigen wordt het zand gewonnen door de zuigbuis door de onbruikbare bovenlaag heen te steken en het zand daaronder weg te zuigen. De bovenlaag blijft dan op de zandwinlocatie liggen. Ook onbruikbaar materiaal wordt omhoog gezogen, dit onbruikbare materiaal spoelt als fractie van water en fijn sub weer overboord. Bij het omputten wordt eerst de onbruikbare bovenlaag verwijderd en tijdelijk in een depot ondergebracht. De daarmee vrijkomende zandlaag wordt volledig gewonnen en afgevoerd naar infraprojecten.

Onderstaande verdieping is beoogd:

Wingebied	Winvakken	Opleverdiepte
A	1-40	Tussen -8 en -12 m NAP
B	41-59	N.v.t. (Niet opgenomen in Nb-wetvergunning)
C	60-61	N.v.t. (Activiteit is afgerond)
	62-69	Tussen -8 en -12 m NAP
	70-204	Tussen -8 en -23 m NAP roerdiepte -30 m NAP
	205-208	Tussen -8 en -12 m NAP
	209-240	Tussen -8 en -23 m NAP roerdiepte -30 m NAP
D	241-279	Tussen -12 en -18 NAP
	280-310	Tussen -8 en -12 NAP

De werkzaamheden in de vaarweg Urk-Den Oever vinden plaats in Natura 2000-gebied 'IJsselmeer'.

A.2 Besluit

Wij zijn voornemens om De Zandkoepel V.O.F. een vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid van de Wet natuurbescherming te **verlenen** voor het verdiepen van de vaargeul Urk-Den Oever door middel van zandwinning in het Natura 2000-gebied IJsselmeer.

Dit besluit baseren wij op de inhoud van de aanvraag en de door u verstrekte aanvullende gegevens.

A.3 Procedure

Uniforme openbare voorbereidingsprocedure

De aanvraag wordt behandeld met toepassing van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Deze aanvraag is door ons ontvangen op 21 december 2023 en geregistreerd onder kenmerk OMG-021136/DMS441139. De ontvangst van deze aanvraag is door ons bevestigd bij brief van 4 januari 2024. Op 11 maart 2024 en 24 april 2024 hebben wij verzocht om aanvullende gegevens en de behandelingstermijn opgeschort. De gevraagde gegevens zijn ingediend op 28 maart 2024 en 6 mei 2024.

Overgangsrecht

Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet en de Aanvullingswet natuur Omgevingswet in werking getreden. Als een aanvraag om een natuurvergunning is ingediend vóór het tijdstip van inwerkingtreding van de Omgevingswet, dan blijft op grond van artikel 2.9, eerste lid, aanhef en onder a van de Aanvullingswet natuur Omgevingswet het recht zoals dat gold onmiddellijk vóór dat tijdstip van toepassing tot het besluit op die aanvraag onherroepelijk wordt.

De aanvraag om een natuurvergunning is ingediend voor 1 januari 2024. Dat betekent dat in dit geval de Wet natuurbescherming, zoals die gold vóór 1 januari 2024, van toepassing blijft.

A.4 Zienswijze

Gedurende de periode van terinzagelegging kunnen belanghebbenden schriftelijk of mondeling zienswijzen over het ontwerpbesluit naar voren brengen. Ingediende zienswijzen worden met het uiteindelijke besluit en de bijbehorende stukken ter inzage gelegd.

Schriftelijke zienswijzen kunnen worden gericht aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, Postbus 2095, 1620 EB Hoorn onder vermelding van het zaaknummer dat op het ontwerpbesluit staat vermeld.

A.5 Wijzigingen ten opzichte van ontwerpbesluit

<P.M.>

B. VOORSCHRIFTEN EN BEPERKINGEN

Wij verbinden aan deze vergunning de volgende voorschriften en beperkingen:

1. U als vergunninghouder dient ervoor zorg te dragen dat aan alle binnen de vergunde werkzaamheden werkzame personen, waaronder het personeel van derden, een toereikende schriftelijke instructie is verstrekt die is gericht op het voorkomen en uitsluiten van handelingen die tot gevolg (kunnen) hebben dat de aan de vergunning verbonden voorschriften niet worden nageleefd.
2. De start van de vergunde werkzaamheden, inclusief de voorbereidende werkzaamheden, dient u minimaal 5 werkdagen voorafgaand aan de werkzaamheden te melden bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. De melding dient plaats te vinden via het digitale meldingsformulier op de website van de OD NHN: https://www.odnhn.nl/Menu/Natuur/Gebiedsbescherming/Melding_of_vergunning/Formulieren/Meldingsformulier_start_werkzaamheden_gebieden.
3. Alle door of namens gedeputeerde staten gegeven aanwijzingen dienen onverwijld te worden opgevolgd.
4. Van opgetreden incidenten, waaronder verstaan worden alle gebeurtenissen waarbij onbedoeld schadelijke stoffen vrijkomen, dan wel waardoor anderszins schade aan het Natura 2000-gebied 'IJsselmeer' kan worden toegebracht, dient onverwijld melding te worden gedaan aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland via bovengenoemd servicepunt, onder overlegging van alle relevante gegevens.
5. De vergunning is alleen geldig voor het verdiepen van de vaarweg tussen Urk-Den Oever door middel van zandwinning in de winvakken 1 tot 40 en 62 tot 310 in wingebieden A, C en D (zie bijlage 1), middels de in de aanvraag beschreven methode, conform het rapport Actualisatie passende beoordeling vaargeul Urk-Den Oever (UDO) van TAUW B.V., d.d. 3 mei 2024.
6. De maximale hoeveelheid te winnen zand, gerekend vanaf het moment dat de Nb-wetvergunning van 30 juni 2009 (kenmerk: 2009-32571) in werking is getreden, bedraagt 42 miljoen m³.
7. Er zijn maximaal 10 zandzuigers tegelijk aan het werk verdeeld over maximaal 3 aaneengesloten winvakken.
8. De werkzaamheden dienen binnen de aangegeven wingebieden, gelegen in de vaargeul Urk-Den Oever, uitgevoerd te worden (zie bijlage 1).
9. Werkzaamheden vinden gedurende daglichtperiode plaats.
10. Het egaliseren en ploegen van de bodem dient achterwege gelaten te worden.

Wij wijzen u erop dat als u werkzaamheden niet conform de aanvraag uitvoert u mogelijk in overtreding bent van de Omgevingswet (hierna: Owet). Wij kunnen dan door middel van de oplegging van een last onder dwangsom dan wel door middel van bestuursdwang de met de wet strijdige situatie beëindigen. Dit kan in uw geval betekenen dat de werkzaamheden ten behoeve van bovengenoemd project geheel of gedeeltelijk worden stilgelegd totdat weer wordt voldaan aan het bij of krachtens de Owet bepaalde (dit zijn de bestuursrechtelijke sancties). Ook kunnen strafrechtelijke sancties worden opgelegd.

Geldigheid

Deze vergunning is geldig tot en met 31-12-2038.

C. OVERWEGINGEN

C.1 Wettelijk kader

Bevoegdheid tot vergunningverlening

Op grond van artikel 1.3, eerste lid Wnb, in samenhang met artikel 2.7, tweede lid Wnb zijn Gedeputeerde Staten van de provincie met betrekking tot projecten of handelingen, tenzij anders bepaald, waar het project of de handeling wordt gerealiseerd, onderscheidenlijk verricht, het bevoegd gezag ten aanzien van de beoordeling van een aanvraag om vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid Wnb. In uitzondering hierop is de Minister van LNV bevoegd om te besluiten op een vergunningaanvraag die betrekking heeft op handelingen die zijn opgenomen in artikel 1.3 Besluit natuurbescherming. Omdat de door u aangevraagde vergunning geen betrekking heeft op een zodanige activiteit, is ons College het bevoegd gezag voor de beslissing op de aanvraag.

Beoordeling aanvraag

Op grond van artikel 2.7, tweede lid Wnb is een vergunning vereist voor het uitvoeren van projecten die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied. Zodanige projecten zijn in ieder geval projecten die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Instemming

Het Natura 2000-gebied 'IJsselmeer' ligt in de provincies Noord-Holland, Friesland en Flevoland. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 1.3, derde lid Wnb is dit besluit tot stand gekomen in overeenstemming met de provincies Flevoland en Friesland.

Beschermde gebieden

De aanvraag heeft betrekking op het Natura 2000-gebied 'IJsselmeer'.

Natuurlijke kenmerken van het gebied

Voor een omschrijving van de doelen en hun staat van instandhouding wordt verwezen naar de gebiedendatabase (www.natura2000.nl/gebieden/noord-holland).

C.2 Inhoudelijke beoordeling aanvraag

De beoordeling van de aanvraag en de bijbehorende belangenafweging vindt plaats in vier stappen:

1. identificeren mogelijke negatieve effecten op de natura 2000-gebieden;
2. toets aan de instandhoudingsdoelstellingen;
3. maatregelen om effecten te voorkomen
4. Cumulatieve effecten

Voor de beoordeling van de aanvraag hebben wij gebruik gemaakt van de bij de vergunningaanvraag ingediende documenten:

- Aanvraagformulier vergunning Gebiedsbescherming, d.d. 20 december 2023;
- Handtekeningenformulier, d.d. 20 december 2023;
- Machtiging, d.d. 19 december 2023;
- AERIUS-berekening kenmerk RwUVTyJ7YWeQ, d.d. 14 december 2023;
- Vaargeul UDO: Stikstofonderzoek wijziging Wnb-vergunning diepe zandwinning IJsselmeer, TAUW B.V., d.d. 20 december 2023;
- Aanvullende gegevens zaaknummer OMG-021136/DMS441139, TAUW B.V., d.d. 28 maart 2024;
- Actualisatie passende beoordeling vaargeul Urk-Den Oever (UDO), TAUW B.V., d.d. 3 mei 2024.

Daarnaast hebben wij ook gebruik gemaakt van de volgende informatiebronnen:

- Profielendocumenten (Min LNV, 2008);
- Definitieve aanwijzingsbesluit van het natuurgebied (Min E&L);
- Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023, IJsselmeer (Rijkswaterstaat, 2017);
- Nb-vergunning zandwinning vaargeul Den Oever-Urk (kenmerk 2009-32571), d.d. 30 juni 2009;
- Wijzigingsbesluit Nb-vergunning voor het verdiept opleveren van de vakken 241-279 (kenmerk 379319/DMS379319), d.d. 27 juni 2023.

1. Identificeren mogelijke negatieve effecten

Het plangebied ligt in het Natura 2000-gebied 'IJsselmeer'. Het betreft werkzaamheden in de vaargeul Urk-Den Oever (UDO). Negatieve effecten van de zandwinning en van de extra verdieping in de winvakken 70-204, 209-240 en 241-279 zijn niet op voorhand uitgesloten. De effecten van de werkzaamheden dienen daarom getoetst te worden.

Effecten (met uitzondering van effecten door stikstofdepositie) op de aangewezen habitattypen zijn op voorhand uitgesloten. Tevens zijn de effecten voor de habitatrichtlijnsoorten, behalve voor de meervleermuis, uitgesloten. De effecten op de meervleermuis zijn meegenomen in de effectbeoordeling.

Effecten op broedvogels die aan de kust van IJsselmeer broeden zijn, gezien de locatie van de werkzaamheden, uitgesloten. Effecten op aangewezen broedvogelsoorten die broeden op het eiland De Kreupel zijn nader beoordeeld.

Effecten op niet-broedvogels die geen gebruik maken van het open water als foerageer-, rust- of ruigebied worden uitgesloten. De effecten op niet-broedvogels die wel op deze manier gebruik maken van het open water zijn wel nader beoordeeld.

Om de effecten als gevolg van stikstofdepositie te bepalen, is er een berekening in AERIUS Calculator opgesteld.

2. Toets aan de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied

Beheerplan

Voor elk Natura 2000-gebied moet een beheerplan worden opgesteld. Het beheerplan bevat gedetailleerde informatie over de aanwezigheid van natuurwaarden, de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en de instandhoudingsmaatregelen die daartoe getroffen dienen te worden. Het beheerplan beschrijft daarnaast welke handelingen en ontwikkelingen het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen.

Voor het relevante Natura 2000-gebied is het beheerplan 'Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023, IJsselmeer' gebruikt. Dit beheerplan is in 2023 verlopen. Tijdens de procedure van deze vergunningaanvraag was de vernieuwde versie van het beheerplan (nog) niet beschikbaar. Derhalve is het benoemde beheerplan als informatiebron gebruikt bij het beoordelen van de vergunningaanvraag.

Habitattypen

De aangewezen habitattypen van het Natura 2000-gebied 'IJsselmeer' zijn H1330B – Schorren en zilte graslanden, H3140 – Kranswierwateren, H3150 – Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, H6430A – Ruigten en zomen, H6430B – Ruigten en zomen en H7140A – Overgangs- en trilvenen.

Het grootste deel van het Natura 2000-gebied 'IJsselmeer' valt enkel onder de Vogelrichtlijn. Bij de Friese IJsselmeerkust is wel een deel aangewezen als zowel Habitatrichtlijn als Vogelrichtlijn. Door de afstand van de beoogde werkzaamheden ten opzichte van de habitattypen, vallen deze buiten de directe invloedssfeer van de activiteit. Directe effecten op de aangewezen habitattypen zijn daarom op voorhand uitgesloten.

Habitatrichtlijnsoorten

De aangewezen habitatsoorten van het Natura 2000-gebied 'IJsselmeer' zijn rivierdonderpad, meervleermuis, noordse woelmuis en groenknolorchis.

Het deel van het Natura 2000-gebied 'IJsselmeer' dat binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden valt, is enkel aangewezen als Vogelrichtlijngebied. Effecten van de werkzaamheden op de instandhoudingsdoelstellingen van de habitatsoorten in het Habitatrichtlijngebied zijn daarom op voorhand uitgesloten.

Voor de meervleermuis is een complementair doel gesteld voor het hele Vogelrichtlijngebied. De instandhoudingsdoelstelling van de meervleermuis is daarmee niet beperkt tot het deel dat onder de Habitatrichtlijn valt, maar het geldt ook voor het deel dat enkel valt onder de Vogelrichtlijn. De soort maakt gebruik van het open water en de oevers van het IJsselmeer om 's nachts te foerageren op insecten boven het water. Het beoogde voornemen heeft geen effect op de prooibeschikbaarheid. De periode waarin de meervleermuis foerageert is namelijk 's nachts en de voedselbron van de soort wordt niet beïnvloed. Hierdoor zijn effecten op de meervleermuis uitgesloten.

Effecten op broedvogels

De aangewezen broedvogels van het Natura 2000-gebied 'IJsselmeer' zijn: aalscholver, roerdomp, lepelaar, bruine kiekendief, porseleinhoen, bontbekplevier, kemphaan, visdief, snor en rietzanger.

De effecten van de beoogde werkzaamheden op Vogelrichtlijnsoorten zijn afhankelijk van de relevantie van het gebied voor de betreffende soorten. Het eiland De Kreupel ligt in de omgeving van de vaarweg, op een afstand van minimaal 1500 meter, en wordt door verschillende soorten als broedgebied gebruikt. Dit betreft de aalscholver, bontbekplevier en visdief. Deze vogelsoorten zijn niet gevoelig voor langsvarende schepen. Daarnaast vinden de werkzaamheden in de vaargeul plaats, welke op dusdanige afstand is gelegen van De Kreupel dat significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van deze aangewezen broedvogels zijn uitgesloten.

De overige, aangewezen broedvogels broeden aan de kust van het IJsselmeer. Door de afstand tot de werkzaamheden is verstoring uitgesloten.

Effecten op niet-broedvogels

De aangewezen niet-broedvogels van het Natura 2000-gebied 'IJsselmeer' zijn: fuut, aalscholver, lepelaar, kleine zwaan, kleine rietgans, kolgans, grauwe gans, brandgans, bergeend, smient, krakeend, wintertaling, wilde eend, pijlstaart, slobbeend, tafeleend, kuifeend, toppereend, brilduiker, nonnetje, grote zaagbek, meerkoet, kluut, goudplevier, kemphaan, grutto, wulp, dwergmeeuw, reuzenstern, zwarte stern en toendrarietgans.

Een deel van de niet-broedvogels maakt gebruik van het gebied als foerageergebied en een deel gebruikt het gebied daarnaast ook als slaap- en rustplaats. De fuut, aalscholver, kleine rietgans, kolgans, grauwe gans, brandgans, tafeleend, kuifeend, toppereend, brilduiker, nonnetje, grote zaagbek, meerkoet, dwergmeeuw, reuzenstern, zwarte stern en toendrarietgans maken gebruik van het open water in het gebied.

Verstoring door geluid

Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen als gevolg van verstoring door geluid van de werkzaamheden is uitgesloten. De werkzaamheden worden uitgevoerd in de vaargeul tussen de reguliere scheepvaart. Om de effecten te bepalen zijn de verstoringafstanden van de scheepvaart aangehouden als verstoringbron. Door de beoogde zandwinning verandert de verstoringafstand niet en kunnen effecten worden uitgesloten.

Vertroebeling

Zuigwerkzaamheden beïnvloeden tijdelijk de lokale helderheid van het water door het opgewervelde sediment. Door de wind, stroomsnelheid en golfslag kan zich dit over aangrenzend water verspreiden. Vertroebeling van het water is tijdelijk en plaatselijk van aard. Er zijn maximaal 10 zandzuigers tegelijk aan het werk in maximaal 3 aaneengesloten winvakken. Gezien het grote oppervlakte van het Natura 2000-gebied zal hierdoor relatief in een zeer klein gebied een tijdelijke vertroebeling optreden. Hierdoor kunnen de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen op de niet-broedvogels door vertroebeling worden uitgesloten.

Voedselaanbod

Driehoeksmosselen en quaggamosselen zijn een belangrijke voedselbron voor overwinterende duikeenden. De beide mosselsoorten komen voornamelijk voor op een diepte van 2,5 tot 7 meter. Dieper dan 15 meter komen geen driehoeksmosselen en quaggamosselen voor. Voor de verdieping van de vaargeul lag de bodem in het plangebied tussen de -3,5 tot -6,3 m NAP, buiten de optimale foerageerdiepte van de duikende Vogelrichtlijnsoorten. Daarmee ligt de huidige vaargeul op een diepte die voor vogels, energetisch gezien, minder interessant is. Daarnaast loopt de vaargeul hoofdzakelijk door gebieden waarbij de dichtheden van mosselen laag zijn. De zandwinning vindt plaats in een bestaande vaarroute, waar dag en nacht scheepvaart plaatsvindt. Gezien de verstoring van de scheepvaart is niet te verwachten dat de zandwinlocaties favoriete foerageergebieden van de topper en brilduiker zal vernietigen.

De spiering is een van de belangrijkste vissoorten in het IJsselmeer. Het is de voornaamste voedselbron van de visetende soorten: visdief, zwarte stern, reuzenstern, dwergmeeuw, grote zaagbek, nonnetje en fuut. Het traject van de zandwinning ligt niet in een paaigebied van de spiering. Het traject gaat wel door de diepere centrale gedeelten van het IJsselmeer en daarmee door belangrijk leefgebied voor de spiering. Door de verdieping van de vaarweg ontstaat echter een nieuw geschikt habitat voor vissen. Mogelijk moeten vissen tijdelijk uitwijken, maar een afname aan voedselaanbod van spiering, door de werkzaamheden, is uitgesloten.

Verschillende soorten maken gebruik van waterplanten als voedselbron. Waterplanten komen in het IJsselmeer met name voor in de ondiepe delen. Er komen geen waterplantenvegetaties voor in of nabij de vaargeul. Effecten op deze waterplanten en de functie als voedselbron voor Vogelrichtlijnsoorten zijn uitgesloten.

Effecten op de waterkwaliteit

Door de verdieping van de vaargeul worden geen negatieve effecten op het slibgehalte van het IJsselmeer verwacht. De effecten van de verdieping van de vaargeul op het nutriëntengehalte worden als minimaal beschouwd (Tauw, 2021). Indirecte effecten op de instandhoudingsdoelstellingen door effecten op de waterkwaliteit kunnen worden uitgesloten.

Effecten door verdiept opleveren

Er kan sprake zijn van effecten als gevolg van het verdiept opleveren in de vakken 70-204, 209-240 en 241-279. Soorten als de aalscholver, fuut, tafeleend, kuifeend, toppeer, brilduiker, nonnetje, grote zaagbek, meerkoet, dwergmeeuw, reuzenster en zwarte stern maken gebruik van open water als rust- of foerageergebied. Dit betreft vis- en benthoseters die veelal niet meer dan 3,5 meter diep duiken. De vaargeul is in de huidige situatie te diep (-8 tot -12 m NAP) om geschikt te zijn als foerageergebied voor benthoseters. Wel zijn putten van -8 tot -16 meter belangrijke overwinteringsplekken voor vis en daarmee belangrijke foerageergebieden voor visetende watervogels in de winter en het vroege voorjaar. De locatie is en blijft beschikbaar als overwinteringsplaats, waarbij de vissen op de bodem (helling) rusten, en blijft beschikbaar als foerageerplaats voor visetende vogels (aalscholver kan bijvoorbeeld tot 15 m diep duiken). Een extra verdieping van 10 meter naar ongeveer 23 meter heeft dus voor vogels geen negatieve werking.

Stratificatie

Onderzoek toont aan dat het zeer onwaarschijnlijk is dat permanente stratificatie op zal treden in dieptes minder dan 25 à 30 meter. Het is wel mogelijk dat er tijdelijke stratificatie op zal treden. Vanaf ongeveer 15 meter diepte is er een toename in het gemiddelde aantal dagen per jaar waarop stratificatie optreedt. Dergelijke diepten zijn voor het merendeel van de Vogelrichtlijnsoorten (m.u.v. viseters) geen geschikt foerageergebied. Hierdoor is er geen overlap tussen de tijdelijke, lokale stratificatie en de aanwezigheid van deze Vogelrichtlijnsoorten. Voor de viseters geldt dat ze de aanwezigheid van vis volgen. Voor de vissen blijft voldoende voedsel beschikbaar en een tijdelijke, lokale, beperkte afname van de vispopulatie door (de)stratificatie heeft geen permanent effect op de populatie en de populaties waarvan vis de voedselbron is. Ook voor viseters geldt daardoor dat er geen overlap is tussen het foerageergebied en mogelijke effecten als gevolg van een verminderd foerageergebied of overlap tussen het foerageergebied en het voorkomen van (de)stratificatie. Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de aangewezen niet-broedvogels zijn hierdoor uit te sluiten.

Effecten op aangewezen niet-broedvogels die het open water niet als foerageer-, rust of ruigebied gebruiken, zijn op voorhand uitgesloten.

Effecten door stikstof

Voor de zandwinning zal gebruik worden gemaakt van schepen. Het gaat hierbij om emissies van NO_x als gevolg van scheepsmotoren, generatoren, pompmotoren en jetpompmotoren. De vaarbewegingen van de schepen zijn niet meegenomen in de beoordeling, omdat het transport plaatsvindt in de hoofdvaartroutes en daardoor behoort tot het heersend vaarverkeer.

Er is voor de berekening van de stikstofdepositie uitgegaan van een periode van 1 jaar, omdat de activiteiten gelijkmatig verdeeld worden over de loopperiode van de zandwinning. Om de inzet van het materieel te bepalen, is uitgegaan van een jaarlijkse maximale zandwinning van 2.500.000 m³. Deze maximale jaarlijkse hoeveelheid zandwinning is tevens in voorliggende berekening aangehouden om de berekening worst-case uit te voeren. Als rekenjaar is in AERIUS het jaar 2024 aangehouden.

Referentie

Voor de zandwinning is op 30 juni 2009 een Nb-wetvergunning (kenmerk 2009-32571) afgegeven. Deze natuurvergunning geldt als vigerende vergunning en kan daarmee worden aangehouden als referentiesituatie. De Nb-wetvergunning is verleend voor het winnen van 2.500.000 m³ zand per jaar. In de referentiesituatie is sprake van stikstofemissie als gevolg van de scheepvaart en bijkomende emissiebronnen die noodzakelijk zijn voor het winnen van zand in de vaargeul Urk-Den Oever. Het gemiddelde verbruik van de zandwinschepen is opgegeven door de opdrachtgever. Dit bedraagt 0,204 kg diesel per kuub gewonnen zand. Op jaarbasis wordt er maximaal 2.500.000 m³ zand gewonnen. Dit komt neer op een jaarlijks dieselvebruik van 510.000 kg. De emissie van de schepen bedraagt 0,049 kg NO_x per kg diesel. Hierdoor bedraagt de NO_x jaarvracht 24.990 kg.

Beoogd

De beoogde zandwinning wordt op exact de zelfde wijze uitgevoerd als de zandwinning zoals vergund in de natuurvergunning van 30 juni 2009 (kenmerk 2009-32571). Op jaarbasis wordt er maximaal 2.500.000 m³ zand gewonnen. Dit komt neer op een jaarlijks dieselvebruik van 510.000 kg. De emissie van de schepen bedraagt 0,049 kg NO_x per kg diesel. Hierdoor bedraagt de NO_x jaarvracht 24.990 kg.

Intern salderen

De aanvrager wenst gebruik te maken van intern salderen. Intern salderen is alleen mogelijk wanneer vooraf zekerheid is verkregen dat de stikstofdepositie op relevante hexagonen (hexagonen waarbinnen een voor stikstof gevoelig natuurlijk habitat of habitat voor soorten voorkomt en waarbij tevens sprake is van een overbelasting of een naderende overbelasting van N-depositie vanaf 70 mol/ha/jr. onder de KDW) binnen een Natura 2000-gebied in de aangevraagde situatie niet toeneemt ten opzichte van de stikstofdepositie in de referentiesituatie.

Er is sprake van een onherroepelijke natuurvergunning voor de zandwinning tussen Urk-Den Oever. Deze natuurvergunning, d.d. 30 juni 2009 met kenmerk 2009-32571, geldt als referentiesituatie. De initiatiefnemer wenst deze toegestane stikstofemissie in te zetten voor intern salderen voor de beoogde situatie.

Op basis van de AERIUS-verschilberekening (kenmerk RwUVTyJ7YWeQ d.d. 14 december 2023) is gebleken dat er geen toename van de stikstofdepositie plaatsvindt op stikstofgevoelige habitattypen binnen Natura 2000-gebieden door toedoen van het project. Negatieve effecten als gevolg van stikstofemissie zijn derhalve uit te sluiten.

3. Maatregelen om eventuele schade beperken

- Er wordt met maximaal 10 schepen tegelijk gewerkt in maximaal 3 aangesloten winvakken.
- Werkzaamheden vinden gedurende de daglichtperiode plaats.
- Er worden maatregelen genomen om opwerveling te beperken door het egaliseren en ploegen van de bodem achterwege te laten.

4. Cumulatieve effecten

Op grond van de Wnb dient bekeken te worden of een te vergunnen project afzonderlijk, maar ook in combinatie met andere projecten significante gevolgen kan hebben.

Deze cumulatietoets is vooral van belang voor projecten die een mogelijk negatief (maar niet significant) gevolg hebben, om te bezien of een project in cumulatie alsnog tot een significant effect zou kunnen leiden.

De vaarwegverdieping in de Wieringervlaak is onderdeel van de vaarweg Den Oever-Urk. Deze zandwinning is kleinschaliger en bevindt zich dicht bij de kust. Uit ecologisch onderzoek blijkt dat er geen effecten op zullen treden door deze zandwinning. Na toetsing bleken andere zandwinactiviteiten ook geen effect te hebben op de vogelsoorten waarvoor het gebied is aangewezen. Omdat andere zandwinactiviteiten geen significant negatieve effecten hebben, is cumulatief effect met projecten, zoals de Wieringervlaak en de vaarweg UDO-Kornwerderzand, uitgesloten.

Cumulatief effect met visserij is uitgesloten. De mogelijke negatieve effecten van visserij komen neer op een wijziging in visbestand en bijvangst van duikende vogels. Soorten als kuifeend, topper, middelste zaagbek en fuut kunnen namelijk in netten van vissers verdrinken. De zandwinning heeft geen effect op het visbestand van het IJsselmeer en de zandwinning zal geen verhoogde mortaliteit van vogels met zich meebrengen. Hierdoor zijn cumulatieve effecten door een verandering in visbestand en verhoogde vogelsterfte uitgesloten.

De zandwinning vindt plaats in een bestaande vaarroute. Er zal geen ongerept foerageer- of rustgebied worden verstoord. Door de bestaande scheep- en recreatievaart is er al verstoring aanwezig. De verstoring door de zandwinning zal opgaan in de bestaande verstoring. De kans op cumulatieve effecten met verstoring door recreatievaart is uitgesloten.

Ook zijn cumulatieve effecten met windmolenparken uitgesloten. De zandwinning zorgt er niet voor dat vogels uit moeten wijken naar foerageergebieden buiten het IJsselmeer. Hierdoor worden de vogels niet gedwongen om vaker windmolenparken te passeren. De zandwinning zal niet leiden tot een verhoogde mortaliteit van vogels.

Als gevolg van het beoogd voornemen worden geen belangrijke mosselbanken aangetast. Bovendien is de locatie van de beoogde werkzaamheden geen optimaal foerageergebied. Derhalve zijn significant, negatieve gevolgen ook in cumulatie uitgesloten.

C.3 Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan worden geconcludeerd dat er geen sprake is van significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied 'IJsselmeer'.

Op basis van vorenstaande is het mogelijk om, op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb vergunning te verlenen voor het ontgronden van de vaargeul Urk-Den Oever door middel van zandwinning. Deze conclusie geldt nadrukkelijk onder de door ons gesteld voorwaarden en beperkingen.

D. SAMENHANGENDE BESLUITEN

Dit besluit heeft alleen betrekking op hoofdstuk 2 (Natura 2000-gebieden) van de Wnb. Wij wijzen u erop dat uw aanvraag betrekking heeft op een activiteit waarvoor mogelijk ook op grond van andere wet- en regelgeving een besluit nodig is. Tevens kunnen er overige belemmeringen zijn in het kader van ruimtelijke belangen.

E. KENNISGEVING

Van dit besluit zal conform artikel 3:44 Awb door ons kennis worden gegeven op de website www.officielebekendmakingen.nl.

Meer informatie

<P.M.>

Rechtsbescherming

<P.M.>

- Bijlage(n):
- Bijlage 1: Wingebieden vaargeul Urk-Den Oever
 - Bijlage 2: AERIUS-berekening kenmerk RwUVTyJ7YWeQ d.d. 14 december 2023
- Kopie aan:
- TAUW B.V.
 - Provincie Flevoland
 - Provincie Friesland

Bijlage 1: Wingebieden vaargeul Urk-Den Oever

